Міністерство освіти і науки України

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально- наукового інституту педагогіки і психології
проф._____Світлана КОНДРАТЮК
«28» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Виробнича психологічна практика

галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

спеціальність **053 Психологія**

Освітня програма: **Психологія другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Спеціалізація: **Консультативна психологія**

Мова навчання: **українська**

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту педагогіки і психології
«28» серпня 2025 р.
Голова: _____Юлія БОНДАРЕНКО
д. пед. наук, професор

Суми – 2025

Розробник:
Єрмакова Наталія Олександрівна, к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології

Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.
Завідувач кафедри
д. психол. н., професор _____ Світлана КУЗІКОВА

«28» серпня 2025 р.

Опис компоненту ОП з циклу професійної підготовки

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Кількість кредитів – 9</td><td rowspan="8">Освітній ступінь: магістр</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Загальна кількість годин - 270</td><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Виробнича психологічна практика</td></tr>
<tr><td>270</td><td>270</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про виробничу психологічну практику складено відповідно до Освітньо-професійної програми Психологія другого рівня вищої освіти за спеціальністю 053 галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки і відповідає меті освітньої програми – підготувати конкурентоспроможних фахівців в галузі психології, що володіють необхідними компетентностями для ефективної реалізації основних видів професійної діяльності психолога в різних сферах життєдіяльності з врахуванням потреб і запитів сучасного ринку праці регіонального та загальнодержавного масштабу. Положення про виробничу психологогічну практику підготовлено на основі Положення про проведення практик у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету від 29.05.2023 року (протокол №11).

1.2. Згідно навчального плану підготовки магістрів у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія, додатковою спеціалізацією «Консультативна психологія» виробнича практика передбачена у обсязі 270 годин (9 кредитів) і проводиться з відривом від навчання впродовж шести тижнів в умовах різних сучасних закладів, установ та організацій. Виробнича психологічна практика за освітнім рівнем «Магістр» входить до компоненту практичної підготовки освітньо-професійної програми. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

1.3. Базами проходження практики у м. Суми виступають: Сумський обласний та міський центри соціальних служб для молоді, Кризовий центр, Центр реабілітації дітей-інвалідів, військові частини, пенітенціарні заклади, притулок для неповнолітніх служби у справах

неповнолітніх, дитяча обласна клінічна лікарня, обласна психіатрична лікарня, обласна психолого-медико-педагогічна консультація, Клініка, дружня до молоді, загальноосвітні школи, дитячі садки, професійно-технічні ліцеї та коледжі, державні та приватні підприємства та установи.

1.4. До виробничої психологічної практики допускаються магістранти, які не мають академічної заборгованості за попередній семестр навчання в магістратурі. У разі необхідності педагогічна практика може бути перенесена на інший термін або продовжена.

1.5. Керівництво педагогічною практикою здійснюють професори та провідні доценти кафедри психології.

1.6. Робоча програма є основним робочим документом, який визначає зміст та організацію всієї практики.

1.7. Освітньою програмою визначено ***інтегральну компетентність*** виробничої психологічної практики: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

1.8. У процесі проходження виробничої психологічної практики у магістрантів формуються ***загальні компетентності***:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

1.9. У процесі проходження виробничої психологічної практики в ЗВО у студентів-магістрантів формуються ***спеціальні (фахові) компетентності***:

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК11. Здатність реалізовувати основні принципи та напрями психологічного консультування, стратегії та методи психотерапевтичного впливу у сферах індивідуальнопсихологічного консультування, сімейного консультування, короткотривалого кризового консультування, групової психотерапії та психокорекції.

СК12. Здатність організовувати консультативний процес та використовувати необхідні технології психологічного консультування під час надання психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

1.10. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістранта у процесі виробничої практики застосовуються проблемно-пошуковий, діалогічний, інтерактивний методи навчання. Практико-орієнтоване навчання передбачає виконання практичного завдання. Самостійному навчанню сприятиме робота в структурному підрозділі з вирішення управлінських завдань психологічної служби організації, використання сучасних методів і засобів психологічного забезпечення продуктивної діяльності. Формування навичок роботи у колективі у якості як виконавця, так і куратора заходу. Під час підготовки до звіту за результатами практико-орієнтованого навчання магістранти розвивають навички самостійного навчання, критичного аналізу, синтезу та аналітичного мислення.

1.11. У результаті проходження практики студенти готують: звітну документацію за результатами виробничої психологічної практики (характеристику, атестаційний лист, звіт про проходження практики з коротким самоаналізом, щоденник або індивідуальний план заходів, іншої роботи яка проводилась на базі практики, протоколи діагностичних обстежень, оформлені відповідно до існуючих вимог, з психологічним висновком та практичними рекомендаціями; план консультативної та психокорекційної роботи; протоколи проведення 2-3 консультацій та 3 психокорекційних занять (по 5-6 з кожної проблеми); план-характеристику просвітницького та психопрофілактичних заходів; узагальнюючу психологічну характеристику групи з наданням рекомендацій щодо покращення психологічного клімату.

2. Мета, завдання, програма та основні результати навчання з виробничої психологічної практики

2.1. Виробнича психологічна практика передбачає безперервність та послідовність її проведення, формування у магістрантів необхідного і достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до ступеня магістра.

2.2. Практика проводиться в умовах максимально наближених до реальної професійної діяльності, логічно поєднує та завершує цикл теоретичного навчання. Під час практики магістрантам надається можливість опанувати професійними вміннями і навичками, досвідом практичної діяльності.

2.3. Основна **мета виробничої психологічної практики** – здобуття магістрантами навичок практичної діяльності та їх підготовка до виконання функцій практичного психолога.

2.4. В процесі практики перед магістрантами ставляться наступні **завдання:**

- ознайомлення з особливостями планування та здійснення діагностичної, корекційної, консультативної, просвітницької та психопрофілактичної роботи практичного психолога;
- підготовка до проведення дослідження осіб різних категорій, узагальнення результатів дослідження та складання корекційної програми;
- проведення корекційної, консультативної, просвітницької та психопрофілактичної роботи;
- написання узагальнюючої психологічної характеристики групи (мала група, класний або виробничий колектив), визначення особливостей структурної організації групи та надання рекомендацій щодо покращення психологічного клімату.

2.5. ***Зміст програми*** виробничої психологічної практики та організаційні заходи щодо виконання наведені у таблиці 1.

Таблиця 1.

Програма виробничої психологічної практики та організаційні заходи щодо її виконання

Зміст програми виробничої практики	**Організаційні заходи щодо виконання**
Зміст роботи практичного психолога бази практики, основні види діяльності, функціональні обов'язки. Носії змісту психологічної діяльності – план роботи психолога, підручники, методичні посібники, документація.	Вивчення і аналіз побудови робочого плану практичного психолога бази практики, опис видів його діяльності та функціональні обов'язки. Ознайомлення з методичними розробками, підручниками, документацією, яку заповнює практичний психолог.
Технологія формування діагностичних, консультативних, просвітницько-профілактичних, корекційних методичних матеріалів	Вивчення досвіду практичного психолога бази практики
Психодіагностична робота	Самостійне проведення психодіагностичної роботи: аналіз внутрішньогрупових процесів у колективі та проблемних психологічних ситуацій.
Консультативна робота	Самостійне проведення консультативної роботи за результатами, отриманими у ході діагностичної роботи
Психокорекційна робота	Самостійне проведення психокорекційної роботи за результатами, отриманими у ході діагностичної роботи.

Психопрофілактична робота	Самостійне проведення психопрофілактичної роботи з розвитку сприятливого мікроклімату у колективі, а також – уваги, пам'яті, волі, емоційної сфери особистості, тощо.
Просвітницька робота	Самостійне проведення просвітницької роботи за результатами, отриманими у ході діагностичної роботи
Розвиток матеріально-технічного забезпечення кабінету практичного психолога	Виготовлення методичного забезпечення на допомогу практичному психологу
Робота психолога з малими групами, колективами.	Узагальнююча психологічна характеристика групи (мала група, класний або виробничий колектив), визначення особливостей структурної організації групи та надання рекомендацій щодо покращення психологічного клімату.

2.6. Виробнича психологічна практика магістрантів 2 курсу передбачає такі види робіт:

- знайомство з плануванням та організацією роботи практичного психолога;
- надбання навичок психодіагностичної, просвітницької, консультативної, психокорекційної та психопрофілактичної роботи;
- розвиток матеріально-технічного забезпечення кабінету психолога;
- організація та проведення психопрофілактичної роботи;
- вивчення та узагальнення досвіду психолога бази практики.

2.7. Програмові результати з виробничої психологічної практики такі:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

Пр4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Володіти ефективними методиками консультативної діяльності з клієнтами різних соціальних груп.

Розділ 3. Програма діяльності магістрантів на період виробничої психологічної практики:

<u>У 1 тиждень</u>

1. Знайомство з адміністрацією закладу, психологом. Ознайомлення з документацією психолога, його функціональними обов’язками, видами

робот та основними методиками діагностичної, корекційної та психопрофілактичної роботи.

2. Складання індивідуального плану роботи (психодіагностичної, консультативної, психокорекційної та психопрофілактичної);
3. Розробка плану виконання та проведення:

- психодіагностичної роботи яка передбачає: психологічне вивчення групи (мала група, класний або виробничий колектив) з метою визначення особливостей структурної організації групи та психологічне вивчення 2-х реальних проблемних ситуацій у практиці роботи психолога закладу (групи та ситуації обираються разом із психологом та узгоджується з груповим керівником). Вивчення групи та дослідження проблемних ситуацій передбачають використання не менш 5 різних психодіагностичних методик (дослідження особливостей функціонування малої групи, психологічного клімату, характеру міжособистісних стосунків, особистісних, інтелектуальних та ін.).

Студент оформлює наступну документацію:

А) короткий опис-характеристика малої групи та психологічної проблеми (науковою, психологічною мовою), сучасні наукові теорії з цієї проблеми (на 2-3 аркуші А4), визначення цілей і завдань застосування кожної методики, аргументація вибору адекватного психодіагностичного інструментарію;

Б) протоколи обстеження з кожної методики, які оформлені відповідно до існуючих вимог;

В) психологічний висновок;

Г) практичні рекомендації.

<u>Впродовж 2-5 тижня студенти повинні виконати:</u>

- консультативну та психокорекційну роботу:

1) За результатами психодіагностичної роботи у малій групі та по кожній з ситуацій формується група, яка потребує консультативної або психокорекційної роботи (це може бути або увесь колектив, або 3-5 осіб), а

також обираються одна-дві особи, які, на думку практиканта, найбільше потребують надання індивідуальної психологічної допомоги.

2) Для цієї групи (одного-двох досліджуваних) скласти план 1 групової та 1-2 індивідуальних консультацій та програму подальшої корекційної роботи, яка передбачає не менше 3 занять. Провести 3 заняття та підготувати протоколи їх проведення. Перед проведенням занять обов'язково ознайомити з графіком їх проведення методистів практики та узгодити з ними терміни проведення.

3) Студент оформлює документацію:

- цілі, обґрунтування доцільної форми роботи з проблемою, складу осіб, які увійдуть до групи, а які будуть обрані для індивідуальної консультативної та корекційної роботи тощо;

- розробка стратегії проведення 1 групової та 1-2-х індивідуальних консультацій;

- повна розробка кожного заняття окремо з описанням мети, завдань, детальним описом дібраних вправ / технік (згідно вимог до цієї форми роботи практичного психолога);

- протоколи проведення 3 корекційних занять;

- просвітницьку та психопрофілактичну роботу:

1) Провести два розвиваючих профілактичних заняття або заходи з тем: «Шляхи самовдосконалення та особистісного росту», «Пошук внутрішніх резервів при подоланні кризових життєвих ситуацій» (тематика профілактичних заходів може варіюватися залежно від потреб бази практики) Надати план-конспект та аналіз проведених заходів.

2) Провести профорієнтаційне заняття з теми: «Професія психолога – найкраща». План-конспект повинен бути завізований методистом, по результатах проведення – оформити довідку з середнього навчального закладу, де він був проведений (з підписом керівника та печаткою);

3) Підготувати стінну газету (відеоролик, проект-презентацію) про проходження практики з психології; надати допомогу базі практики у розширенні та вдосконаленні матеріально-технічної бази з психології; вивчити та узагальнити досвід роботи психолога бази практики.

На 6 тижні студенти виконують:

1. завершують оформлення звітної документації;
2. здають методисту звітні документи з практики;
3. беруть участь у підсумковій конференції з практики.

Індивідуальні завдання:

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань, що виконують магістранти:

1) вивчення і узагальнення досвіду роботи психолога бази практики;

2) розробка плану корекційної роботи з проблеми психологічного дослідження;

3) практична психологічна робота згідно програми психологічного супроводу розвитку особистості;

4) проведення психологічного експерименту як частини наукового дослідження;

5) підготовка стінної газети (відеоролику, проекту-презентацію) з психології.

Розділ 4. Керівництво практикою, форми та методи контролю рівня знань, вмінь та навичок магістрантів

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики для спеціальності «Психологія» освітнього ступеня «магістр» забезпечує кафедра психології. До керівництва практикою магістрантів залучаються досвідчені викладачі кафедри, представники організацій і установ, на базі яких проводиться практика.

4.1. Керівник практики від кафедри психології виконує такі завдання:

– перед початком практики контролює підготовленість закладів, на базі яких проводиться практика;

– забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед відбуттям студентів на практику, інструктаж про порядок проходження практики, надання студентам необхідної документації (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, методичні рекомендації тощо), перелік яких встановлює університет;

– повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі (подання письмового звіту, планів-проспектів та конспектів заняття, зразка оформлення індивідуального завдання, написання творчого есе, підготовку доповіді, повідомлення, виступу, тощо);

– у тісному контакті з керівником практики від базової установи забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

– контролює забезпечення нормальних умов праці студентів;

– контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде табель відвідування студентами бази практики; у складі комісії приймає заліки з практики;

– подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо покращення практики студентів.

4.2. Обов’язки керівника від бази практики:

Установи і організації, на базі яких проводиться практика, в особі їх перших керівників разом з університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати виробничої практики магістрантів. Вони зобов’язуються:

– Створити умови для безпосереднього і якісного виконання магістрантами програми практики.

– Здійснювати методичне керівництво і надавати допомогу магістрантам в одержанні необхідних матеріалів як для виконання програми практики, так і для підготовки випускної кваліфікаційної або дипломної роботи.

– Контролювати роботу магістрантів і дотримання ними трудової дисципліни, вести облік виходу на практику.

– Перевіряти звіти з практики, давати письмові характеристики на магістрантів з оцінкою їхнього ставлення до роботи, дотримання ними трудової дисципліни, рівня теоретичної і практичної підготовки.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених цими установами, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики При цьому не менше 50 відсотків часу відводиться на загальнопрофесійну підготовку за програмою практики.

Під час проходження практики кожен студент веде щоденник (працює згідно індивідуального плану), в якому систематично робить відмітку про здійснену роботу. Ці записи перевіряються керівником практики від бази практики.

Крім того, студент-практикант повинен щодня нотувати всю отриману інформацію, супроводжувати її необхідними коментарями, розрахунками, таблицями, графіками та зразками документів. Нагромаджена інформація після обробки та систематизації використовується при складанні звіту про практику.

4.3. Обов'язки магістранта-практиканта.

Магістранти спеціальності 053 Психологія при проходженні виробничої психологічної практики зобов'язані:

– До початку практики одержати від керівника практики від кафедри психології консультації щодо оформлення всіх необхідних документів.

– Своєчасно прибути на базу практики і перебувати там впродовж 8 годин на день (4 години – активних і 4 – пасивних)

– У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і рекомендаціями керівника від бази практики, сумлінно виконувати програму практики, намагатись розширити свої знання та навички, виконувати завдання і доручення керівника від базової установи.

– Нести відповідальність за виконану роботу.

– Вести щоденник практики (Дод.1) або індивідуальний план (дод.2), у якому відображати результати виконаної роботи та систематично робити відмітки про здійснену роботу. Ці записи перевіряються керівником від бази практики. Нагромаджена інформація після обробки та систематизації використовується при складанні звіту про практику.

– Здати після закінчення практики на кафедру психології пакет необхідних документів: 1) *щоденник* (дод.1) / або *індивідуальний план* (дод.2), завірені підписом керівника від бази практики і печаткою підприємства; 2) *звіт про практику* (дод.3); 3) *характеристику (дод.4) на магістранта*, надану керівником від бази практики (характеристика також засвідчується печаткою); 4) папку з матеріалами виконаних завдань, що передбачені програмою практики.

– Своєчасно скласти залік з практики.

4.4. Загальні критерії диференціації оцінок з практики:

Оцінка *«відмінно» (90–100 балів, рівень А):*

Виконання програми практики: дотримання режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика, своєчасне виконання індивідуального плану. Усі завдання практики виконано творчо, в повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і використовувати психологічні теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності.

Ведення документації: Звіт, який містить всі структурні елементи, подано у встановлений термін. Подані матеріали демонструють здатність узагальнювати результати проведеної роботи та формулювати висновки. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету, завірені печаткою.

Оцінка професійних якостей: Студент продемонстрував високу активність та ініціативність у підготовці та проведенні всіх видів робіт на практиці, високу

загальну культуру, розвинутий професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності. Виявлено здатність узагальнювати результати дослідження та формулювати висновки, вміння будувати міжособистісні стосунки с психологом бази практики та членами колектив. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

Оцінка *«добре» (82–89 балів, рівень B)*

Виконання програми практики: неістотні зауваження щодо режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика (із зазначенням окремих зауважень), своєчасне виконання індивідуального плану.

Завдання практики виконано правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння студента застосовувати психологічні знання, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Методичні уміння сформовані, але робота була здійснена шаблонно, не виявлено творчого, індивідуального підходу.

Ведення документації: Звіт, який містить всі структурні елементи, подано у встановлений термін. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою.

Оцінка професійних якостей: Студент продемонстрував добре розвинуті моральні якості, загальну культуру, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності. Виявлено вміння встановлювати контакт з психологом бази практики та членами колективу. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Оцінка *«добре» (74–81 балів, рівень C)*

Виконання програми практики: мають місце зауваження щодо поодиноких проявів порушення режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика (із зазначенням окремих зауважень), своєчасне виконання індивідуального плану.

Завдання практики виконано правильно, але неповно. В ході виконання завдань, зокрема при здійсненні психодіагностичної, психокорекційної або психопрофілактичної роботи допускалися незначні помилки. Методичні уміння сформовані, але робота була здійснена шаблонно.

Ведення документації: Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою.

Оцінка професійних якостей: Студент продемонстрував розвинуті моральні якості, загальну культуру, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності. Виявлено вміння встановлювати контакт з психологом бази практики та членами колективу. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Оцінка *«задовільно» (64–73 балів, рівень D)*

Виконання програми практики: нерегулярне дотримання режиму практики, наявність поодиноких негативних зауважень у відгуку керівника практики від установи і організації, на базі якої проходила практика, зауваження щодо виконання індивідуального плану.

Завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань практики допускалися помилки. Практикант не вміє узагальнювати результати дослідження та надавати необхідну психологічну допомогу.

Ведення документації: Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник не вірно оформлений.

Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце помилки та неточності.

Оцінка професійних якостей: характеристика студента в цілому позитивна. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка *«задовільно» (60–63 балів, рівень E)*

Виконання програми практики: нерегулярне дотримання режиму практики, мають місце негативні зауваження у відгуку керівника практики від установи і

організації, на базі якої проходила практика, щодо виконання індивідуального плану.

Завдання практики виконано з помилками. Студент не вміє узагальнювати результати дослідження та надавати необхідну психологічну допомогу.

Ведення документації: Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками, суттєвими неточностями. Щоденник недооформлений. Переважна більшість питань програми у звіті не висвітлена або висвітлена з неточностями, помилками, логічними похибками.

Оцінка професійних якостей: характеристика студента в цілому позитивна. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка *«незадовільно з можливістю повторного проходження» (35-59 балів – FX*)

Виконання програми практики: недбале дотримання режиму практики, неповний обсяг годин, негативний відгук керівника практики від установи чи організації, де проходила практика.

Завдання практики не виконано. Мали місце проблеми встановлення контакту, низький рівень сформованості вмінь проводити відповідні види психологічної діяльності.

Ведення документації: неякісне і несвоєчасне оформлення звіту. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.

Оцінка професійних якостей: характеристика студента в цілому негативна. Мали місце прояви нетактовного, неуважного ставлення до колег і користувачів соціальних послуг. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «незадовільно».

Оцінка *«незадовільно» (0-34 балів – F*)

Виконання програми практики: недбале дотримання режиму практики, неповний обсяг годин, негативний відгук керівника практики від установи чи організації, де проходила практика.

Завдання практики не виконано. Виявлені серйозні проблеми встановлення контакту, низький рівень сформованості професійної мотивації та вмінь проводити відповідні види психологічної діяльності.

Ведення документації: неякісне і несвоєчасне оформлення звіту. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.

Оцінка професійних якостей: характеристика студента в цілому негативна. Керівник бази практики надає незадовільну характеристику з грубим порушенням дисципліни та робочого часу. Мали місце нетактовне, неуважне ставлення до колег і користувачів психологічних послуг.

4.5. Форми та методи контролю під час проходження виробничої психологічної практики

Під час проходження виробничої психологічної практики контролюється та оцінюється наступне:

1) трудова дисципліна, щоденна робота магістрантів;

2) підготовленість магістрантів до проведення психодіагностичної, психопрофілактичної, консультативно-просвітницької та психокорекційної роботи;

3) результативність всіх видів діяльності практиканта відповідно програмі;

4) вчасна розробка і надання керівникам практики звітної документації.

Контроль магістранта за проходженням практики в повному обсязі, згідно з програмою і календарним графіком, здійснюється керівниками практики від кафедри психології та від бази практики. Щодобовий поточний контроль за проведенням практики здійснює керівник практики від бази практики, який наглядає за веденням табеля обліку робочого часу студентів, виконанням робіт по робочому графіку і програмі, за станом трудової дисципліни, якістю складання звітів. Керівники практики від університету під час її проведення

перебувають на базах практики періодично і також здійснюють контроль студентів-практикантів за всіма показниками.

В разі, якщо магістрант порушив правила внутрішнього трудового розпорядку, на нього накладається дисциплінарне стягнення наказом директора або начальника підприємства, з обов'язковим повідомленням на ім'я ректора університету.

В кінці практики керівник від бази практики перевіряє щоденник, звіт, вносить в них виправлення, складає на кожного магістранта коротку характеристику, відмічає в ній виконання програми практики, ставлення до роботи, трудову дисципліну, ступінь оволодіння професійними навичками, оцінює ступінь залучення, самостійність та ініціативність кожного практиканта у виконанні різних видів робіт. Звіт магістранта, характеристика на нього керівника від бази практики і щоденник засвідчуються керівником (директором або начальником) підприємства і гербовою печаткою.

Керівники практики від бази практики і університету узагальнюють підсумки проходження практики і розробляють заходи по її удосконаленню.

4.6. Вимоги до звіту магістранта з виробничої психологічної практики:

При завершенні терміну практики магістранти повинні здати **методисту з практики** наступну документацію:

1. Коротке описання психологічних проблем (науковою, психологічною мовою), сучасні наукові теорії з цієї проблеми (на 2-3 аркуші А4), визначення цілей і завдань застосування кожної методики, аргументація вибору адекватного психодіагностичного інструментарію. Протоколи обстеження досліджуваного з кожної методики, які оформлені відповідно до існуючих вимог. Психологічний висновок. Практичні рекомендації.

2. План консультативної та психокорекційної роботи з обґрунтування саме такої форми роботи з проблемою, складу дітей, які входять до групи тощо. Описанням всіх передбачених заходів (занять). Протоколи проведення 2-3 консультацій та 3 психокорекційних занять (по 5-6 з кожної проблеми).

3. План-характеристику просвітницького та психопрофілактичних заходів.

4. Узагальнюючу психологічну характеристику групи (мала група, класний або виробничий колектив), визначення особливостей структурної організації групи та надання рекомендацій щодо покращення психологічного клімату.

4.Щоденник практики, в якому мають бути щоденні записи з діагностичної роботи, психопрофілактичної, відвіданих уроків, корекційних заходів, іншої роботи яка проводилась на базі практики.

5.Звіт про проходження практики з коротким самоаналізом.

6. Стінну газету (відеоролик, проект-презентацію) з проходження практики.

4.7. Підведення підсумків виробничої психологічної практики магістрантів:

Підсумковий контроль з виробничої психологічної практики здійснюється у вигляді доповіді на заключній конференції, в якій відображені всі пункти звітів і результати аналізу власної практичної та науково-дослідної діяльності. Для отримання позитивної оцінки магістрант повинен повністю виконати зміст практики, своєчасно оформити поточну і підсумкову документацію. Студент складає залік комісії під головуванням завідувача кафедри або відповідального методиста практики.

При оцінюванні продемонстрованої роботи магістрантів під час проходження практики та підготовлених ними звітних матеріалів враховується наступне:

- у ***теоретичному розділі*** оцінюється:

1. опис проблеми, сучасні наукові концепції стосовно її, добір та обґрунтування методик дослідження;

2. складання та обґрунтування характеристики колективу та зміст занять з консультативної, просвітницько-профілактичної роботи;

3. складання конспектів просвітницько-психопрофілактичних заходів та програми корекційної роботи.

- у ***практичному розділі*** оцінюється:

1. формулювання висновків та рекомендацій;
2. проведення діагностичної, консультативної, просвітницької та психокорекційної роботи;
3. проведення психопрофілактичної роботи.

- у ***розділі «документація»***:

1. відповідність оформлення всіх видів документації відповідно вимогам;
2. охайність оформлення документації;
3. вчасне подання документації на перевірку.

4.8. Критерії оцінювання проходження магістрантами виробничої психологічної практики.

Під час проходження практики кожен магістрант виконує обов'язкові завдання, які оцінюються відповідною кількістю балів в системі ECTS за критеріями, представленими у таблиці 2.

Таблиця 2

Критерії оцінювання проходження виробничої психологічної практики

Критерій	Максимальна кількість балів
Повнота виконання індивідуального плану / запланованого у щоденнику	5
Якість виконання методичних / практичних розробок, звітів-аналізів, протоколів діагностичних обстежень, корекційно-розвивальних програм, просвітницько-профілактичних заходів та ін., зазначених у завданнях практики	35
Якість проведення роботи з малою групою та особистістю: діагностичних обстежень, консультативної роботи, корекційно-розвивальних занять, просвітницько-профілактичних заходів та ін., зазначених у завданнях практики	35
Якість оформлення звітної документації	5

Якість виступу на підсумковій конференції	5
Дисциплінованість, відповідальність	5
Ініціатива, творчість	5
Самостійність, працьовитість	5
Разом	100 балів

Оцінювання результатів проходження магістрантами виробничої психологічної практики за вказаними критеріями представляється у *атестаційному листі з проходження практики* (додаток 5) і зберігається на кафедрі психології 1 рік.

Підсумкова оцінка за практику виставляється безпосередньо керівником практики. Оцінки за практику заносяться у відомість і залікові книжки магістрантів.

У разі невиконання вимог, що пред'являються до практиканта, він може бути відсторонений від практики. Рішення про продовження термінів практики або повторному її проходженні приймає директор інституту.

Якщо магістрант не виконав навчальний план практики в повному обсязі і не представив відповідних звітних документів, він не допускається до підсумкової конференції. Негативна оцінка, отримана за проходження практики, вважається академічною заборгованістю.

У разі незадоволення оцінкою або характеристикою магістрант має право просити деканат перевірити звітну документацію або замінити місце проходження практики. У разі захворювання або з інших причин, що перешкоджають магістранту успішно пройти практику, йому надається право повторно пройти практику без відриву від навчання (за умови подання довідки, лікарняного листа).

Рекомендована література

Основна:

1. *Авторські програми з психології* / Упоряд. О. Главник. К.: Шкільний світ, 2002. 112 с.
2. *Адаптація дитини до школи* / Упорядники: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. К.: Мікрос-СВС, 2003. 111 с.
3. *Аптечка психологічної самодопомоги: Ти як?* Всеукраїнська програма ментального здоров'я за ініціативи Олени Зеленської. Український католицький університет. 2025. 70 с. Ел. ресурс: https://howareu.com/storage/app/media/Posibnuki/Aptechka.pdf
4. Бітянова М.Р. *Дитина у школі: технології розвитку*. К.: Главник, 2007. 143 с.
5. Важинський С. Е., Щербак Т. І. *Методика та організація наукових досліджень*: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2016. 260 с.
6. Горбунова В.В. *Етичні та правові аспекти психологічних досліджень* // Практична психологія соціальна робота. 2005. № 3. С. 18-23.
7. *Діти та війна: навчання технік зцілення: посібник* / Авторський колектив: Інститут психічного здоров'я Українського Католицького Університету у партнерстві з Українським інститутом когнітивно-поведінкової терапії. Видавнича серія «Психологія. Психіатрія. Психотерапія». Опубліковано в рамках проекту Карітас України за підтримки Канадсько-Української Фундації. Львів: ТзОВ «Компанія «Манускрипт», 2014, 98 с.
Ел. ресурс: https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/dity_fin_ispp-1.pdf
8. Дуткевич Т. В. *Практична психологія : вступ до спеціальності*. Навч. посібник для ВНЗ. 2-е вид. Київ, 2010. 256 с.
9. *Консультування в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій* / авт. кол; заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с. Ел. ресурс: Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/718798/1/Konsultuvannya_2019.pdf
10. Кузікова С. Б. *Теорія і практика вікової психокорекції*: Навч. посібник. 2-е вид. Суми: ВТД «Університетська книга», 2015. 384 с.
11. Кузікова С. Б. *Основи психокорекції*: навч. посіб. К. : Академвидав, 2012. 320 с. (Серія «Альма-матер»)
12. Кузікова С.Б. *Підготовка студентів-психологів до психокорекційної діяльності.* Навчальний посібник. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2016. 145 с.
13. Кузікова С.Б. *Психокорекційна практика*: Навчально-методичний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2016. 98 с.
14. Кузікова С.Б. *Психологія саморозвитку*. Навчальний посібник. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2011. 144 с.
15. *Лист Міністерства освіти і науки України від 17.09.2015 № 1/9-442* «Про оптимізацію діяльності працівників психологічної служби». [Електронний ресурс] Режим доступу: www.psyua.com.ua,

www.facebook.com/groups/psyua.
16. *Лист УНМЦ ПП і СР № 115 від 01 жовтня 2015 р.* [Електронний ресурс] – Режим доступу: oipopp.ed-sp.net/node/10885
17. *Основи психодіагностики*. Навчальний посібник. К.: Главник, 2006. 44 с. (Серія «Психологічний інструментарій»).
18. Панок В. Г. *Основи практичної психології* : Підручник / В. Г. Панок, Т. М. Титаренко, Н. В. Чепелєва та ін. К. : Либідь, 2006. 536 с.
19. Приходько Ю. О. *Практична психологія. Введення у професію* : навчальний посібник. К. : Каравела, 2010. 232 с.
20. *Психодіагностика: практикум* / уклад.: Н. О. Данильченко, А.В. Вертель. 2-е вид., випр. та допов. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. 144 с.
21. *Робота психолога у закладах освіти. Збірник нормативних документів* / Укладач: І. С. Загурська. Житомир, 2001. 58 с.
22. Тарасова Т.Б. *Психологічна просвіта*: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2013. 462 с.
23. Терлецька Л. Г. *Основи психодіагностики*: Навчальний посібник. К.: Главник, 2006.144с.

Додаткова:

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. *Соціальна психологія*: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2020. 370 с.
2. Болтівець С. І. *Педагогічна психогігієна: теорія та методика* [Електронний ресурс. К. : Редакція “Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України”, 2000. 302 с. Режим доступу: http://uaed.narod.ru/BSIPedagogichnapsyhogigiena.htm.
3. Васьківська С.В. *Технологія консультування.* К.: Главник. 2005. 96 с.
4. Васьківська С.В. *Основи психологічного консультування.* К.: Четверта хвиля, 2004. 256с.
5. Галян І. М. *Психодіагностик*а: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2009. 464 с.
6. *Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О*. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч.посіб. Київ-Ніжин: Видавець П.П. Лисенко М.М., 2025. 260 с. Ел. ресурс: https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/8476/110552/Psykholohichnyy-suprovid-osobystosti-v-umovakh-viyny.pdf
7. *Основи психологічної допомоги: теорія та практика консультування:* навч.посібник / В.Г. Панок., Я.В. Чаплак, Я.Ф. Андрєєва / за заг.ред. В.Г. Панка, І.М. Зварича: Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2019. 384 с. [Ел. ресурс]: https://www.academia.edu/42197502/Основи_психологічної_допомоги_теорія_та_практика_психоконсультування_навч_посібник_В_Г_Панок_Я_В_Чаплак_Я_Ф_Андрєєва
8. *Перша психологічна допомога : посібник для працівників на місцях. Київ:* Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 64 с. Ел. ресурс:

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44615/9786176150787-ukr.pdf;jsessionid=85A568586F782E2F31C4ED666612F518?sequence=72
9. *Психологічна деонтологія: етичні кодекси*: Хрестоматія / Уклад. В.О. Климчук. К.: МАУП, 2005. 88 с.
10. *Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю* : навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи. Л. М. Вольнова. К. , 2012. 275 с. [Ел. ресурс]. Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12349/Volnova_psyhosoc.dopomoga%20u%20krizy.PDF?sequence=1
11. Яценко Т. С. Динаміка розвитку глибинної психокорекції: Навчальний посібник. Дніпропетровськ, Інновація, 2015. 567 с.

Додатки

Додаток 1

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____

(вид і назва практики)

магістранта _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ курс, група _____

Освітній ступінь **магістр**

спеціальність **053 Психологія**

Спеціалізація: **Консультативна психологія**

Освітня програма: **Психологія**

Суми 20___

Додаток 2

Сумський державний педагогічний університет ім.. А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

магістранта_____

(прізвище, ім'я по батькові)

спеціальності **053 Психологія**

Спеціалізація: **Консультативна психологія;** Освітня програма: **Психологія**

Місце проходження практики _____

Термін практики: з _____ по _____ 20__ г.

Керівник практики від базового закладу: _____

Керівник практики від університету: _____

(прізвище, ініціали, вчене звання, наукова ступінь)

Освітній ступінь **магістр**

спеціальність **053 Психологія**

Спеціалізація: **Консультативна психологія**

Освітня програма: **Психологія**

Суми 20__

Дата	Зміст роботи	Відмітка керівника базового закладу (психолога) про виконання

Додаток 3

Титульний аркуш звіту з практики (зразок)

Сумський державний педагогічний університет ім.. А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ЗВІТ З ПРОХОДЖЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Магістранта_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики:

_____

(прізвище, ініціали, вчене звання, наукова ступінь

_____

(оцінка, підпис керівника)

Суми 20___

Додаток 4

Орієнтовна схема характеристики магістранта-практиканта

ВИКОНУЄТЬСЯ КЕРІВНИКОМ ПРАКТИКИ ВІД БАЗОВОГО ЗАКЛАДУ або НА ФІРМОВОМУ БЛАНКУ УСТАНОВИ, або (у разі відсутності такого) – ЗІ ШТАМПОМ УСТАНОВИ У ВЕРХНЬОМУ ЛІВОМУ КУТКУ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ДАТИ ВИДАЧІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА КРУГЛОЮ ПЕЧАТКОЮ ВНИЗУ.

НАПРИКЛАД,

Місце для штампа установи

із зазначенням дати видачі характеристики

ХАРАКТЕРИСТИКА

магістранта-практиканта

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

ПІД ЧАС ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Термін проходження практики магістрантом.
2. Характеристика якості виконання практикантом основних видів діяльності, передбачених планом та завданнями практики.
3. Повнота виконання індивідуального плану.
4. Оцінка професійних якостей особистості практиканта.
5. Оцінка загального рівня розвитку, культури поведінки практиканта.
6. Недоліки в підготовці до психологічної діяльності.
7. Рекомендація установи щодо оцінки роботи практиканта.
8. Підписи директора (начальника) установи та психолога.

Кругла печатка.

Дата.

Характеристика подається у друкованому вигляді.

Додаток 5.1

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ З ПРОХОДЖЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

магістранта__________

(прізвище, ім'я по батькові)

спеціальності 053 "Психологія"
спеціалізація: Консультативна психологія

Керівник практики від базового закладу:

_____

(прізвище, ініціали, вчене звання, наукова ступінь)

Критерій	Максимальна кількість балів	Оцінка
Повнота виконання індивідуального плану / запланованого у щоденнику	5	
Якість виконання методичних / практичних розробок, звітів-аналізів, протоколів діагностичних обстежень, корекційно-розвивальних програм, просвітницько-профілактичних заходів та ін., зазначених у завданнях практики	35	
Якість проведення роботи з малою групою та особистістю: діагностичних обстежень, консультативної роботи, корекційно-розвивальних занять, просвітницько-профілактичних заходів та ін., зазначених у завданнях практики	35	
Якість оформлення звітної документації	5	
Якість виступу на підсумковій конференції	5	
Дисциплінованість, відповідальність	5	
Ініціатива, творчість	5	
Самостійність, працьовитість	5	
Разом	100 балів	

_____

(підпис керівника)

Додаток 5.2

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ З ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

магістранта_____

(прізвище, ім'я по батькові)

спеціальності 053 "Психологія"
спеціалізація: Консультативна психологія

Керівник практики від університету:

_____

(прізвище, ініціали, вчене звання, наукова ступінь)

Критерій	Максимальна кількість балів	Оцінка
Повнота виконання індивідуального плану / запланованого у щоденнику	5	
Якість виконання методичних / практичних розробок, звітів-аналізів, протоколів діагностичних обстежень, корекційно-розвивальних програм, просвітницько-профілактичних заходів та ін., зазначених у завданнях практики	35	
Якість проведення роботи з малою групою та особистістю: діагностичних обстежень, консультативної роботи, корекційно-розвивальних занять, просвітницько-профілактичних заходів та ін., зазначених у завданнях практики	35	
Якість оформлення звітної документації	5	
Якість виступу на підсумковій конференції	5	
Дисциплінованість, відповідальність	5	
Ініціатива, творчість	5	
Самостійність, працьовитість	5	
Разом	100 балів	

_____

(підпис керівника)